

12 MAART 2012

VERZONDEN

Aan de raadscommissie

DATUM:

12 maart 2012

BIJLAGE(N):

UW BRIEF VAN:

ONS KENMERK:

/8117

UW CONTACT:

P. Koopmeiners/C.van Wijnen

Onderwerp: Toegevoegde waarde Beemster voor deelname Laag Holland

Geachte leden van de raadscommissie,

Naar aanleiding van een vraag van mevrouw Uitentuis van de BPP fractie, uit de raadscommissie van 13 december 2011 betreffende de toegevoegde waarde voor Beemster van Laag Holland bericht ik u het volgende.

Inleiding

Op het gebied van natuur en landschapsbeheer in samenhang met cultuurhistorie zijn het roerige tijden. Staatssecretaris Bleeker is er na veel vijven en zessen in geslaagd een akkoord te bereiken over natuur- en landschapsbeheer met de gezamenlijke provincies, verenigd in het IPO. De provincies krijgen het beheer over natuur- en landschapsbeheer tegen een aanmerkelijke reductie aan middelen. Dit vraagt een geheel nieuwe manier van denken en werken voor de provincie, de nationale parken en landschappen, gemeenten en de diverse organisaties op het gebied van landschapsbeheer- en natuurbeheer. Centraal daarin staat het nadenken over verdienmodellen. Anders geformuleerd, hoe zorg je er voor dat natuurgebied en landschappen zichzelf terugverdienen. Waar dat niet kan zoals naar alle waarschijnlijkheid in het veenweidegebied van Laag Holland, gaat het om harde keuzes voor delen van dit gebied om ze te laten vernatten, dan wel moerasvorming na te streven. De reden daarvoor is dat uit onderzoek is gebleken dat de kosten niet op te brengen zijn.

Naast deze decentralisatie werkt het rijk ook door middel van een nieuwe omgevingswet aan verdergaande decentralisatie van de ruimtelijke ordening. De uitzondering wordt hier gevormd door de (potentiële) werelderfgoederen, waarvoor een rijksbelang blijft gelden. Dit is nogmaals bevestigd door de plannen die minister Schultz van Haegen van VWS vorige week bekend heeft gemaakt.

Wat betekent dit nu voor de samenwerkingsverbanden waarin de gemeente Beemster actief is. Allereerst zal ik de achtergronden van de bestaande samenwerking schetsen. Daarna zal ik aangeven waarom Beemster er ook in de toekomst belang bij heeft om regionale allianties op het gebied van natuur- en landschapsbeheer te handhaven, zij het onder gewijzigde condities.

Achtergronden bestaand beleid

Binnen de inwoners van het gebied Nationaal Landschap Laag Holland, gemeente- en provinciebestuurders, instellingen en (boeren)bedrijven is er een gedeelde visie, dat het gebied een aantal bijzondere kwaliteiten heeft waarvan het de moeite waard is die te behouden. Te denken valt hierbij aan:

- a. openheid landschap
- b. rijkdom aan weide- en moerasvogels
- c. oude geometrische inrichtingspatroon droogmakerijen
- d. veenpakketten
- e. middeleeuwse strokenverkavelingen en historische watergangen in het veenweidegebied
- f. archeologische locaties
- g. karakteristieke dijk- en lintdorpen.

Er is eveneens overeenstemming over het uitgangspunt, dat deze kernkwaliteiten alleen behouden kunnen worden door gezamenlijke inspanning van overheden en andere partijen in het gebied. Daarom is op initiatief van de provincie in 2008 een 'samenwerkingsovereenkomst Nationaal Landschap Laag Holland' opgesteld; looptijd 2009 t/m 2011. Hieraan nemen deel: provinciebestuur, gemeentebesturen in het gebied en daaromheen, Hoogheemraadschap, LTO, Agrarische Natuurvereniging Water, Land & Dijken, Natuurmonumenten, Landschap Noord-Holland en de Milieufederatie.

Provincie, Hoogheemraadschap en gemeenten verlenen een financiële bijdrage aan de samenwerking. In de periode 2009 t/m 2011 was de provincie de grootste geldschieter (€ 1.300.000, - per jaar). ISW-gemeenten betaalden gezamenlijk € 60.000, - per jaar, waarvan Beemster € 4.300, -.

Ook diverse subsidies van het Rijk (ILG-gelden) liepen via het nationaal landschap Laag Holland. Beemster is op dit moment niet rechtsreeks, maar via het ISW en Land van Leeghwater vertegenwoordigd.

Op dit moment wordt een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voorbereid, waarin de nieuwe werkelijkheid zal worden doorvertaald, waarover later meer.

Breed palet

De Beemster is een relatief gaaf waardevol cultuurlandschap, dat gezien zijn ontstaansgeschiedenis een onlosmakelijk geheel vormt met het omliggende veenweidegebied. De Beemster is Werelderfgoed, waarbij de omliggende veenweidegebieden de context vormen. Beemster zet er op in om samen met de werelderfgoederen De stelling van Amsterdam en de Amsterdamse grachtengordel een toeristische en recreatieve trekpleister te zijn voor de miljoen in- en omwonenden van de metropoolregio Amsterdam, maar ook voor de toeristen van buiten dit gebied (Amsterdam, bezoeken, Holland zien).

Het Bureau Toerisme Laag Holland, dat gesteund wordt door Provincie, Laag Holland en het ISW wil, net als de agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken, het gebied als geheel op de

kaart zetten. De actieradius van de bezoekers is immers vaak groter dan één polder. Gezamenlijk bieden we een breed palet aan mogelijkheden.

Bestuurlijke consensus

Bestuurlijk gesproken is het een meerwaarde dat alle partijen de doelstellingen onderschrijven dat de kernkwaliteiten versterkt moeten worden en dat de landbouw en de natuurgebieden in gezamenlijkheid de drager zijn van het landschap. De gezamenlijk gegenereerde geldstroom en de bestuurlijke consensus hoe deze geldstroom in te zetten, hebben in het verleden belangrijke gebiedsprocessen mogelijk gemaakt.

Zonder dit verband zou iedere organisatie gaan voor haar eigen kerndoelen en zou er geen bestuurlijke context zijn om de gewenste gebiedsontwikkelingen gebiedsbreed en in onderlinge samenhang in gang te zetten.

Als voorbeelden kunnen worden genoemd: maatregelen die de landbouw een bredere economische basis kunnen geven (zo is er nu een driejarige pilot in Laag Holland in het kader van het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid), worden verbredingsactiviteiten bevorderd (boerderijeducatie, energie, plattelandsrecreatie), wordt werk gemaakt van gebiedseigen erven, landschappelijk ingepaste stallen, paardenhouderij die past bij het landschap.

Wat te doen met het nieuwe beleidskader?

Op 14 maart 2012 organiseert de provincie een bijeenkomst over de kaders van het nieuwe natuur - en landschapsbeleid. Binnen het gedecentraliseerde beleidskader is de provincie de primaire gebiedsregisseur. De provincie beschikt echter maar over beperkte middelen, moet dus keuzes maken. Tevens zal er nagedacht moeten worden over nieuwe of andere verdienmodellen. Een punt van aandacht hierbij is de discussie over een compensatiebeginsel voor het gebied Laag Holland. De vraag is of een dergelijke type baatbelasting de juiste oplossing is, of dat het een slot op het gebied legt. De financiële verhoudingen zullen ook in de nieuwe Samenwerkingsovereenkomst hetzelfde blijven.

Kijken we naar het veenweidegebied dan is het beeld grimmig. Voor grote delen van het gebied Waterland is er geen toekomst of een toekomst die niet financieerbaar is. Voor bedrijfseconomisch verantwoorde vormen van landbouw zijn er vrijwel geen mogelijkheden meer. Wel doen zich in beperkte delen van het gebied mogelijkheden voor ten aanzien van multifunctionele landbouw, of eenvoudiger verbrede landbouw. Overigens zouden ook vernatting of moerasvorming tot nieuwe economische dragers kunnen worden, maar die mogelijkheden zijn nog onvoldoende verkend.

Beemster heeft evenzeer als de andere droogmakerijen een gezondere basis. De boeren werken op goede gronden aan schaalvergroting en verbreding. Qua karakter hoort het gebied meer bij de grootschalige landbouw, zoals die in de provinciale structuurvisie is vastgelegd voor het gebied boven Beemster en Schermer. De inbedding in de regionale agrofood-structuur is goed te noemen. Om die reden zoekt het gemeentebestuur ook een associatie met de

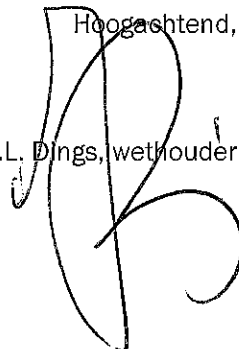
Agriboard die in het noorden van de provincie actief is. Dit correspondeert met de wens van LTO Land van Leeghwater.

Versterkte coördinatie op het gebied van recreatie en toerisme is voor Beemster ook profijtelijk. Dat gebeurt in de toekomst door samenwerking van de drie werelderfgoederen. Daarnaast is het Bureau Toerisme Laag Holland(BTLH) actief voor het hele Waterlandgebied en kan de coördinatie van het Land van Leeghwater ook via dit vehikel lopen. Die bovenregionale coördinatie is in alle gevallen van belang omdat lokale initiatieven nooit voldoende schaal bereiken om adequate verdienmodellen te produceren. Dit los van de overigens lovenswaardige initiatieven van lokale ondernemers en vrijwilligersorganisaties.

Vinger in de pap houden

In dit laatste zit in feite ook het antwoord op de gestelde vraag. Wil Beemster op enigerlei wijze invloed uit oefenen op het provinciale beleid, met of zonder middelen en willen we een adequate gesprekspartner zijn op het gebied van natuur- en landschapsbeheer, dan is het verstandig om een vinger in de pap te houden. De middelen zijn beperkt en onze boeren zijn goed in staat hun eigen verdienmodellen overeind te houden, maar ook voor de allocatie van beperkte middelen geldt dat je er maar beter toegang toe kunt hebben, anders wordt er voor en over je beslist. Door deel te nemen aan de meest voor de hand liggende platforms zijn er ook mogelijkheden de eigen successen onder de aandacht te brengen. Voorts kunnen we in samenhang met onze omgeving voordeel halen uit de bestaande samenwerking.

Ik hoop erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd

Hoogachtend,

J.R.P.L. Dings, wethouder